

Beehazaqá Ił Ch'ét'aah

[preamble]

Kót'éego Haz'aah: Baá akohwiindzingo éí ílįgo adaanisıikéesgo nihiisılá. Áadóó aheełt'éego dóó bee nihá'ahoot'i'ígíí doo handit'áago. Bíla' ashdlá'ii éí t'áá' áłtsoni bée hółdziłgo beehwiidoo'aał t'áá níik'eh dóó aheełt'éego bee ahaanitsáhakeesgo éí bee ahihodíne'enah nahasdzaan bikáagí.

Kót'éego Haz'aah: Diné doo ílįgo baa nitsahakeesgo adeesdee' éí biniinaa t'áá na'níle'dii ábi'dil'í. Biniinaa diné bini' dazlıjı' dóó nahasdzaán t'áá níit'ée bíla' bee hideeznáá ashdlá'ii t'áá biniik'eh hadeesdzh nízingo bee bá haz'aq'doo dóó yoodlańígíí dóó doo yináldzidgo dóó doo bini' si'aqgo t'áá áłtsoni ni'hookáá' dine'é aláahdi bee ba'akohwiidzin doo.

Kót'éego Haz'aah: Tsí'dó doo t'áágéedda bíla' ashdlá'ii' ách'aa' hadeesdzh nízingo t'áadoo le'é bee bidiljishgo biniinaa éí bíla' ashdlá'ii t'áá áłtsoni bee baahoochı'go beehazáanii bá alyaa.

Kót'éego Haz'aah: Tsída aláahdi ach'ıhol'ı'k'é wolyé hígíí dine ałqą at'éhígíí kéyah yee da'ahootą doo biniiyé.

Kót'éego Haz'aah: Bíla' ashdlá'ii kéyah dahnidahaaz'aqgo yee da'ahótą'ígíí yik'éhgo deiyıłnıışhígíí yee háadaashzíh bíla' ashdlá'ii bee baa ákohwiiniidzinígíí binahjı' bíla' ashdlá'ii ílįgo baanitsínáhoodeeskéez. Diné dóó sáanii t'áá ła'í nızínigo aheełtéego bá adahazł'ı éé bina;hjı' diné beeina' náás nooséeł dóó iiná yá'át'éehii néididooléełgo bá bichą' hwíidóone'.

Kót'éego Haz'aah: Kéyah yá nıdaazínígíí yee ádáhadaasdžíh kodóó nıdidoolyéeł ahił nideiilnishgo kéyah nidahaz'aqgo yee do'ahóótą'ígíí bił náhasdzaán t'áá níit'ée bidine'é yee hodısin doo. Bíla' ashdlá'ii bee baa hóch'ı'ígíí doo t'áá bí bini' k'ehgo hiinánánígíí.

Kót'éego Haz'aah: T'áá áłtsoni yaa akonıdzin díí bee baa hóchı'ígíí dóó t'áá yínik'eh iináago aláah áníłtsohgo baa nitsá'hákeesgo binahjıı' baa ákohwiinidzinígíí bee ha'oodzíh.

K'ad Kót'e Áłah' Azlıjı'ígíí Yee Ák'ihadaasdží

Díí nahasdzaán bee bá ha'adziih bíla' ashdlá'ii bee baa hóchı'ígíí bik'ehgo ó'ool'ııłdoo biniiyé, bíla' ashdlá'ii t'áá áłtso bá áte dóó kéyah t'áá át'é sinilígíí bá'at'é, t'aałá'ıjinızínigo dóó bíla ashdlá'ii ninánıl'aqjı' ádıyólta' dooleeł díí ha'oodzii'ígíí. Bíla' ashdlá'ii áłahjı' bini'nilıidoo dóó yee náasgóó anootıjıłdoo. Áadóó bee ó'hoo'aqhdoo nee'ni'jı' bee hodılzindoo díí bee'aahóchı'ígíí dóó yínik'ehgo bee náás 'iiná yidiłdoo díí kéyah haz'aqdoó dóó tówónanígóó be hółdzildoo t'áá áłtsohjigo dóó bik'eh 'ééhozin doo dóó dilyindoo naat'aqńii kéyah yándaazínígíí bitahgo aadóó diné yił kééhat'ııńii yásızínígíí bił haz'aqji.

Łaa'ii Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Bila'ashda'ii t'áá ałtsoh yiník'ehgo bidizhchìh dóó aheelt'eego ílį́įgo bee baahóchì'. Eíí hání' dóó hánítshakees hwiighdaasya' eíí binahjì' ahidiníłnángo álíleek'ehgo k'é bee ahił niidlì'.

Naaki Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá ájít'é beeháhaz'a' haahóchì'go dóó yiník'ehgo nijigháo kodóó bee hoo'a'ígíí bik'ehgo t'áadoo bee' ał'aq'át'éhégoó. Jó díí dóone'é idlínígíí, hakágí anoolninígíí, asdzání dóó diné ídlį́hígíí dóó nihizaad áádóó nihe'oodla' áádóó nihiwááshindoon baa nitsiikeesígíí áádóó bee ndahsiidzinígíí, dóó nihikéyah dóó nihi'dizhchìhji' bee nihaahóchi'.

Kodóó nasgóó doohaadeet'éégodah bee ahantsiikeesda dooléeł nihiwááshindoon át'éhagíí dóó nihił haz'ánígíí doodaii' tówánáanígóó kéyah adahoot'éhígíí doodaii' kéyah nijigháádeę' azaáshjì't'áasahdii biłhazaq̄ndi, áádóó nanáła'bígó bikáá' kéhojit'į́įgo azhą́shjì'doo t'áá bi adahnahat'áada ndi doodaii' t'ááhó adahnahwiijit'áhígíí t'áábi'oh ndi.

Táá Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá ájít'é bee háhaz'a'iiná'ázhdoolíıłgo áádóó 'ałdó t'áá yiní k'ehgo hołdzilgo hołhaz'aq̄doo.

Dį́į'Góne' Biyi' Yisdzohígíí

ła'dah eí doo naalteeh'é dooleełda dóó dooháida yá naal a'í dooleeł da dóó doo naalteh'é adoolniıłgo doo bee haz'aq̄da.

Ashdla' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá heíida eí doo atídoolnı́ıłda áádóó 'ałdó' doo t'áá na'níle'dii diné doo ídlį́įgo baa tsehodidookosda.

Hastaq̄'Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsi'dí T'áá ájít'e há bee haaz'a'haa'akowhiindzingo t'áá ałtsohji' bíla'ashdla'ii jį́įgo bee haz'áanii yeehas'a'.

Tsosts'id Góne' Yisdzohígíí

Tsı'dí t'áá ájít'e ahejıłt'é bee haz'aanii binahjì' dóó doo ho'doolch'į́įh da dooleeł aheelt'eego haahóchì' bee haz'áanii binahjì' t'áá ajıłtsoh eí hak'ésti' haahóchì'go binahjì'doo hodoolch'į́įda díí doo bił adodzh da. Kwe'é bee ha'oodzihígíí doo ooch'į́įd habizhdiyooł łaał da.

Tseebíí Góne' Yisdzohígíí

Tsı'dí t'áá ájıłtsoh bee háhaz'a't'áa doole'é há hasht'e doolnı́ıłgo wááshindoon áájí yá 'ééhósinígíí ákót'éego bee haz'áanii bee há'ahoot'í' yęę biłasziingo.

Náhást'éí Góne' Yisdzohígíí

T'áá háida eí biniinaanii ádingo doo bi'didool tsoołda dóó doo yah'adoolt'eeł da dóó doo ch'i dinóol cheeł da.

Neeznáá Góne' Yisdzohígíí

T'áá ájiltsoh bee há'ahóót'í' t'áá aheet t'éego diné binááł há baahwinit'íigo doo háájída ach'íhjí nilíígíí binááł éí há yaa nídáast'íidgo yee nidahodoo'ááł bee há ahoot'ígíí dóó bee hóholnígíí dóó ha'át'ííshíí'awáalyahjí bee hak'ehást'ahígíí.

Ła' Ts'áadah Góne' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá' ajiltsoh hak'ihodiit'ánígíí doo ajit'íigo hanitsáhákees nléí bee hasáanii bee hahwinist'iin doo indah t'áá' aaníí' aájít'íigo beehwéehozingo bee ach'aah hazhdoodzihígíí áłtso ájíílaago.

T'áá háiidah doo t'áá'anííájít'íigo bee hak'iho doot'ah da doo ájít'íigo. T'áá doo ajiit'íigo bee hak'éhest'ahgo kéyah t'áá nahwiiz'áandęé' dóó tówonanidí bibeehazáanii k'izhníti' ho'di'níigo áhoodzaa yeędaą'. Áádóó ałdó' bee haz'áanii yee nihodoo'aałígíí doo biláahgo yee há ni'hodoo'ááł da.

Naakits'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá héiida bił haz'ánígíí bá' áłchínííní dah bighan dah doo háii t'áaodah éíí baa tií'doodaałdah. T'áá ajiltsoh bee haz'aąńii bik'ehgo bee háhóchí'.

Taa'ts'adah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiltsoh éí t'áá hozhnizingóó nijigháago dóó haghan azhoolííłgo bee há haza'.

T'áá ajiltsoh éí kéyah bií' hájinéehgo bee há haza'áádóó t'áá hohakéyah bíí' yah'aníjineehgo ałdó' beeháhaza'.

Dííłts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiltsoh náanałahjí'kéyah biish dínóochéełgo doo atihodoonííłgo bee há haza'.

Ákondi díí béehazaąńígíí éí doo choidoo'ííł da awáalyahjí naazt'i'ígíí bik'eezhoochééłgo. Áádóó ałdo' kéyah t'aasi'aąńdeęé'beehazaąńii biłiisihgo éí doo choii' doo'ííłda.

Ashdla'ts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiltsoh doone'é jílínígíí bee háhaz'a'.

Héíídah éíí dóone'é nilínígíí doo baąh doot'ííłdah.

Hastaąts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Diné dóó sáanii neeyánígíí ádóone'é nilígíí dóó be'oodłá' éíí doo bich'aąhgo adooyehgo báhaza'. Ałts'aąjí aheet t'éego áhé'eskeh beehaz'aąńii bik'ésti' áádóó ba'áłchíní hoodoołeelgo bee báhaza'áádóó ałts'á'ít'aashgo bee bá ahoot'í'.

Ahidii' aashígíí ałts'aąji t'áábiniik'ehgo áłhaadoot'ash.

Hooghan hazaqádoó éí iiná hadahaazt'i' dinétahjį́'dóó beehazaqńii baanchį́'.

Tsosts'idts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajíłtsoh kéyah t'áá adiighahágó hweehodooleełgo bee háhaz'ą́ doodaii' díkwíjıłt'éegodah kéyah dajóta'go beeháhaz'ą́.

Hęíidah éí t'áadoo biniinaanígó kéyah doo bighah doot'ááł dah.

Tseebíıts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajíłtsoh bee ba'ahóót'i' t'áá hó adahnahojit'áago dóó nitsijikeesgo dóó hwe'oodłą́' hólóogo díí bee há'ahoot'i'ígíí naanálahjį́' hwe'oodłą́'ígíí bee'izhdidoo'gáałgo bee haz'ą́. Dinétahjį́'hwe'oodłą́'ígíí bee hwééhozín doo áádóó bee nazhnitin doo. Áádóó ałdó' áájį́'ba hozhdísín doo.

Nahast'éıts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajíłtsoh t'áadooole'é baa ntsíjı́ikeesgo bee hazdoodzihgo bee háhaz'ą́. Díí baa ntsíjı́ikeesígíí éí héidah doo hání' iidoolíıłda. Áádóó bikah nazhnitáago dóó nízhdııláago bee hadeesdzih jinizingo béesh halne'é, naalkidídah doodaii' naaltsoos biyi'jį́' bee hazdoodzihgo bee háhaz'ą́.

Naadíın Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajíłtsoh ałah nijídleehgo dóó áłhiłdajıdliı́go bee háhaz'ą́.

T'áá héidah éí doo íńńizingo doo atah doolt'eełdah.

Naadiin Ła' Góne' Biyi' Yisdohígíí

T'áá ajıłtsoh bee há'ahóót'į́' hakéyah biwááshindoon atahjı́liı́go doodaii' naat'áanii ninádaji'niłgo.

T'áá ajıłtsoh aheełt'éego há'ahóót'i' hakáh ana'áw'o' dooleeł hakéyah bi'yi'di.

Diné áyisį́'beebóholnı́h biwááshindoon yee yáhwı́idool'aałígíí. Díí bee ho'a'ígíí bee hadoodzih dóó t'áá bá náhoo'aa góne' éí aná'á'ah dooleeł. Áádóó t'áá ałtsoh aheełt'éego ánı́da'ji'ah dooleeł t'aadoo Ła' bił íıshjáná ajósini'áádóó t'aahójinizingo ánáji'ah doo.

Naadiin Naakı́ Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajıłtsoh diné bitah jı́línígíí bee há ahóót'ı́' bee haa'ahayaá dooleełígíí díí t'áá át'é kéyah dahsi'ánígíí doo nahasdzaán yee áłkáh ánájahígíí bá bóhoneedzánígíí há'at'ı́ıshjı́'bee hólónígíí yee adoolwoł béeso dah, áádóó bee a'doonı́łígíí binahjı́' yee íliı́go adaantsı́kees dooleeł t'áá bi sizínígíí yee hádidoo'níł.

Naadiin Táá' Góné Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajıłtsoh ndazhdoolnıshgo bee hahaz'ą́, t'áá hó naanish jinízínígíí, t'áá hó naanish hoł yá'át'ęéhéígíí díí naanish adinígíí bits'ąą áhát'ı́.

T'áá ajiłtsho t'áadoo ho'dool chi'įđi'ahéełt'éego hach'į'ní'iilyéedoo naanishígíí bííghahgo.

T'áá ajiłtsoh ndajilnishígíí bee há ahoot'i beełt'eego hach'į' ni'iily'éego binahji' t'ááhó dóo há áłchini yee hináadoo bilá' ashdla'ii baqah ilinígí' át'áo áádóo bi'óhjinéelánígíí há biidoot'áał áhót'éédaq' diné bee bíkáh aná'áwo' adeqé'.

T'áá ajiłtsoh éí bee há ahóót'i' naanish yee da'ahóta'ígíí atah hazhdidooliitgo dóo bee atah jidoogháałgo t'ááhó jizinígíí bee adaa'áhojilyaq' doo biniyé.

Naadiin Díí' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh bee há ahóót'i' haazhdoolyihgo dóo níík'eh njigháadoo áádóo naanish ahee'iikeedígíí bee ha'hazáánígíí át'áo nijiłnishdoo dóo ła' ajiđah doo na'anishgo bee hoo' aahgo t'áá biniyé hach'į' azláadooleeł.

Naadiin Ashdla' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh bee há ahóót'i' bik'ehgo' iiná azhdoołííłígíí t'áá hó hats'íís yineelańígíí dóo ha'áłchini't'áá hoolta'go. Jó éí ch'iyáán lá, éé' lá, hooghan lá, dóo azee' ál'įįjí bee aa'áháyánígíí lá dóo diné bee bíka'ánawo' deqé'áádóo bee há ahoot'i' háadidah naanish ásdiingo nát'aq' bee aa' áháyánígíí t'áá hólóodoo, azhaşıį'dajitsaah ndi dóo hach'į'anáhoot'i' ndi, bił hijiináanii haq' ádin silįígoda áádóo sa' jizhłigo doodaii' hwe'iina' bi'oh silįigo t'áadooole'é bits'aq'đoo t'áá hó hwe'iina' doo bee hóhółnįh da silįigo dah.

Amá jilįigo dóo áłchíní jilįigo bee há ahoot'i' haa' ahayaq'đoo áádóo háká ana'áwo'doo. Áłchíní t'áá ajiłtsoh bimá dóo bizhé'é aheeskéego bi'dizhchínígíí doodaii' bimá dóo bizhé'é doo aheeskéego bi'dzhchínígíí da t'áá ajiłtsoh éí dinétahgí haa hastihgo bee ák'i hozhdoodłiįł.

Naadiin Hastaq' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh íizhdoołtahgo bee ha'ahoot'i'. Áłchíní t'óó ha' ałtáadoo t'áájiik'e 'íidoołtah. Áłchíní yázhí éí t'áá íyisí t'áá íidoołtah. Naanish bóhoo'aah baa da'ólta' dahółqo doo áádóo hódahgo da'ólta'ígíí dahółqo doo t'áá ałtsoníba áádóo hodahgo ółtaígíí ałdo' bizhneelańínigi át'áo iizhdoołtah.

Olta' éí hólqóđoo bila' asdla'ii yee hadidooníłiji' áádóo yee bidziildoo binahji' bee há adahazt'í'ígíí yá hodisin doo. Díí éí yee ak'i'diitaq'đoo bee ha'jólníidoo t'aa áłtsoji' k'eh bijiníi doo náánała' dóone'é dóo óodłání danilinígíí. Díí binahji't'éí yá kéyah áłhií' sinilígíí t'áadoo iits'á'í ałyił dandłiį'doo.

Ámá dóo ázhé'é éí áłtsé alaąji' bee bá ahoot'i' bá' áłchíní yaa iidoołtahígíí yee yáh hadoozih.

Naadiin Tsostsid Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh bee há'áhoot'i' t'áá hózhnizinji' atah biłkeehojit'íínígíí bił iiná azhdoolíił, bina' ach'aqah dóo łahdóo bee ázhdoolwoł bee naas

bee idahwiidoo' áłígíí bee ák'ihwiizhdoodlííł

T'áá ajiłtsoh bee há áhoot'i' doo áłińii dóó á'ł'inígíí bee aa'áhyaągo éí heishíí iłííshjání íyiílaaígíí bizhi' bikáadoo.

Naadiin Tseebíí Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh beehá áhoot'i' diné áłąą'át'égo dóó nahasdzáán t'áá si'áándéé bibeehaza'díí kwé'é bee ha'oodzi'ígíí t'áá át'é bee baa' ákohoniidzií doo.

Naadiin Náhast'éí Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh biłkééhojit'inígíí éí łahdóó naanish bee'aká azhdoolwoł t'áá hwozhnízíngo. Díí binahjı't'áá' hójizínígíí bee hazhdidoonił.

Díí bee há ahóót'i'ígíí dóó t'áá hwozhnizinjı'bee ndoo'nishgo éí t'áá ła'í jínítínígo bee hóholniih beehazaąanii yee hasáníjı' át'éhígíí, éí binahjı' baa 'ákóhwiindzin dóó dilzin, náánáł' bee bá áhoot'i'ígíí dóó t'áá binizinjı' át'éhígíí, éí bik'ehgo áda' ada' alıńígíí t'áa ałtsoní diné bá át'é.

Díí adahazt'i'ígíí dóó t'áániik'eh na'adáhígíí éí díí kéyah ałhii'siníłígíí binyé ályaa éí bibehazaąńii doo bee ał'ąą' á'téedah dooleeł.

Tádíín Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Díí kwe'é ha' oodzi'ígíí éí heit'áo dah nááná ł' kéyah da si'ąńíígíí doodaíí' dahjookahígíí doodaii' ł'jizı'éí doo heit'áo dah ha'oodzígíí jidoołchqọłda.